

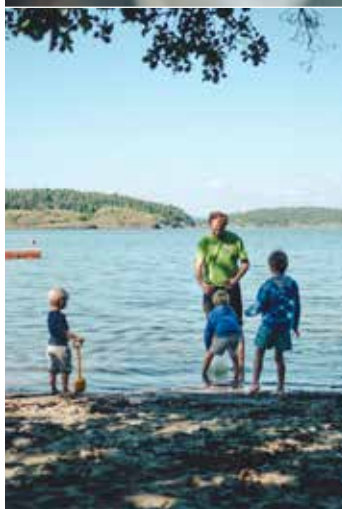


# ÅRSPLAN

2019  
2020



Utsikten Vest



## INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning.....	5
<b>Styringsdokumenter .....</b>	<b>6</b>
Barnehageloven og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver .....	6
FNs barnekonvensjon.....	6
<b>Verdigrunnlag, mål og satsninger – FUS .....</b>	<b>7</b>
Verdier .....	7
Hovedmål.....	7
FUS-barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse .....	8
FUS-barn gleder seg til «resten av livet», de vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller .....	8
FUS-barn tenker tilbake på barnehagetiden med glede og fryd .....	8
<b>Barnet først og tuning in to kids.....</b>	<b>9</b>
Barnet først .....	9
TIK .....	9
Bakgrunn for forskningen.....	9
Målinger .....	10
<b>Barnehagens mål og satsinger .....</b>	<b>12</b>
Hva er våre satsingsområder og hvorfor .....	12
Overordna mål for satsingsområdene .....	12
Barnehagens tiltak for å oppnå målene .....	12

<b>Barnehagens formål og innhold.....</b>	<b>13</b>
Omsorg .....	13
Lek .....	14
Danning.....	14
Læring.....	15
Kommunikasjon og språk .....	16
<b>Barns rett til medvirkning.....</b>	<b>17</b>
<b>Barnehagens verdigrunnlag.....</b>	<b>18</b>
Demokrati .....	18
Mangfold og gjensidig respekt.....	18
Likestilling og likeverd .....	18
Bærekraftig utvikling.....	19
Livsmestring og helse.....	19
<b>Barnehagens fagområder.....</b>	<b>20</b>
<b>Planlegging, dokumentasjon og vurdering .....</b>	<b>27</b>
Planlegging.....	27
Dokumentasjon .....	27
Vurdering .....	27
Samarbeid og overganger .....	29
Samarbeid mellom hjem og barnehage .....	29
Tilvenning .....	30
Overganger innad i barnehagen .....	30
Overgang barnehage skole.....	30
Samarbeid med andre instanser .....	31





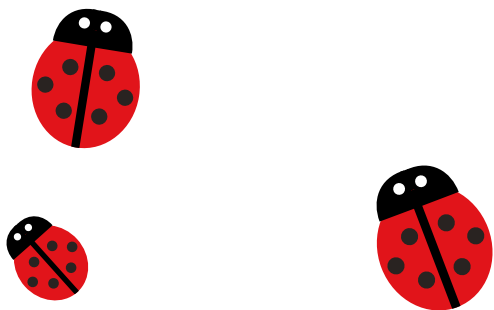
# INNLEDNING

FUS barnehagene er en landsdekkende barnehagekjede. FUS betyr først- alltid barna først! Utsikten Vest FUS barnehage startet opp 26.februar 2006. Barnehagen har en unik beliggenhet nesten på toppen av Bogafjell med utsikt over Stokkelandsvannet og Sandnes by. Derav navnet «Utsikten Vest». Vi har fire avdelinger fordelt på to etasjer, med småbarnsavdelinger nede og storbarnsavdelinger opp.

«SAMMEN GIR VI  
BARNDOMMEN VERDI, LEK OG  
GLEDE, HVERDAGSMAGI OG  
VENNEGARANTI»

Visjonen er vår ledestjerne og den staker ut en retning for hva vi ønsker at organisasjonen skal oppnå – nå og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

I Utsikten Vest FUS barnehage har vi et sterkt fokus å skape gode relasjoner og å gi rom til lek og glede. Vi mener at leken er barnas viktigste arena for læring og utvikling. I lekens verden skapes glede og vennskap. Når barn og voksne deltar i fellesskapet og har et felles fokus, skapes små og store øyeblikk av hverdagsmagi, øyeblikk som kan bli til minner for livet.



# STYRINGSDOKUMENTER

## Barnehageloven og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som reguleres av barnehageloven og en nasjonal rammeplan – Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Disse to dokumentene står sentralt for barnehagens arbeid. Rammeplanen er en offentlig vedtatt læreplan som gjelder for alle barnehager i Norge. Rammeplanen er en forskrift til barnehageloven som beskriver mer detaljert hva barnehage skal inneholde og hvilket ansvar personalet har.

## FNs barnekonvensjon

Barnehageloven bygger på Barnekonvensjonen som er en internasjonal avtale som ivaretar og beskytter barns rettigheter. FNs barnekonvensjon ble vedtatt av FNs generalforsamling 20. november 1989 og trådte i kraft 2. september 1990. Barnekonvensjonen er den av FN-konvensjonene som har bredest tilslutning og utgjør derfor et helt sentralt felles utgangspunkt for arbeid med og for barn i verden.

### Oversikt over øvrige styringsdokumenter

- ✿ Barnehagens vedtekter
- ✿ Serviceerklæringen for FUS barnehagene
- ✿ Etiske retningslinjer for ansatte i FUS barnehagene
- ✿ Kompetanseplan for personalet
- ✿ Forskrift om miljørettet helsevern
- ✿ Periodeplaner
- ✿ Prosjektplaner



# VERDIGRUNNLAG, MÅL OG SATSNINGER – FUS

## VERDIER

Alt vårt arbeid i barnehagen er forankret i tre verdier:

## GLØDENDE - SKAPENDE - TILSTEDEVÆRENDE

I Utsikten Vest FUS barnehage betyr dette at:

Vi er **GLØDENDE** når vi:

- ✿ Skaper muligheter
- ✿ Møter barn, foresatte og kollegaer med en positiv innstilling og engasjement
- ✿ Har humor og godt humør

Vi er **SKAPENDE** når vi:

- ✿ Er gode rollemodeller
- ✿ Er gode igangsettere av aktiviteter der barn får utfolde seg og får utfordringer
- ✿ Er gode planleggere for tilrettelegging av barns lek, undring og utvikling

Vi er **TILSTEDEVÆRENDE** når vi:


- ✿ Er fokusert i her-og nå situasjoner
- ✿ Lytter til barna og gir svar
- ✿ Møter hvert enkelt barn på dets premisser

## Hovedmål:

Alle FUS barnehager har fire felles hovedmål:

- ✿ FUS – barn har et godt selvbilde
- ✿ FUS – barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- ✿ FUS - barn gleder seg til «resten av livet», de vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- ✿ FUS – barn tenker tilbake på barnehagetiden med glede og fryd

**I Utsikten Vest FUS barnehage jobber vi på følgende måte for å nå målene:**

 FUS-barn har et positivt selvbilde.

I Utsikten Vest FUS skal alle barn ha troen på at de kan, og de skal få bekreftelse på det. Tilstedeværende voksne skal støtte og veilede barna etter det enkelte barns behov. Mestringsfølelsen er viktig for å ha motivasjon til å tørre å prøve seg på nye utfordringer og på den måten være i konstant utvikling. I progresjonsplanen vår har vi dokumentert at vi skal føre barna gjennom prosesser som legger vekt på det positive med forskjellighet og mangfold hos mennesker. Gjennom slike prosesser får barna en positiv identitetsbekreftelse samtidig som de utvikler sin evne til å se det positive hos andre mennesker.

### **FUS-barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse.**

Hovedfokuset i vår barnehage er lek og lekkompetanse. Personalet er kurset i temaet egenledelse i lek og læring. Vi jobber kontinuerlig med dette slik at vi i vår barnehage kan gi leken de beste forutsetninger. Barn i god lek er forskende, trives og opparbeider seg god sosial kompetanse, vennekompetanse. Tryggheten føler barna ved at det alltid er tilstedeværende og fokuserte voksne.




### **FUS-barn gleder seg til «resten av livet», de vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller.**

I progresjonsplanen vår vises et fokus på barns medvirkning både i spontane her- og nå situasjoner og i planlagte aktiviteter og arrangement. Vi har medvirkningsmøter sammen med de eldste barna.

### **FUS-barn tenker tilbake på barnehagetiden med glede og fryd.**

I Utsikten Vest FUS barnehage vet vi at hvert enkelt barn har sine egne interesser og behov alt etter alder og personlighet. Vi legger denne kunnskapen til grunn når vi lager våre planer og strukturer i hverdagen. Enkeltbarn og barnegruppas interesser er ledestjernen for hvordan prosjekter/tema og tilrettelegging for lek er på de forskjellige avdelingene.

**FUS tiltak for å oppnå målene:**

-  Personalet deltar på kompetanseutvikling gjennom FUS skolen
-  Personalet deltar på veiledning
-  Personalet følger retningslinjene til Smartmat



# BARNET FØRST OG TUNING IN TO KIDS

Barnehageårene er en viktig periode for barns følelsesmessige utvikling. Barnehagen har derfor en viktig rolle i å tilrettelegge for utviklingen av barnas evne til å forstå og håndtere sin emosjonelle verden, og for utviklingen av barnas emosjonelle kompetanse.

**Barnet først** er foruten FUS slagord, også en kompetanseutvikling i FUS barnehagene som følges med et forskningsprosjekt via Universitetet i Oslo i barnehageåret 2019/2020. Barnet først bygger på et forskningsbasert program, Tuning in to kids (TIK), som har som mål å styrke barnas emosjonelle og sosiale kompetanse, og CLASS observasjonsmetode som har tilsvarende mål i forhold til emosjonell støtte, ved siden av å bedre læringsmiljøet i barnehagene. 49 barnehager i FUS kjeden er med i kompetanseutviklingen som følges av forskningen.

**TIK** lærer omsorgspersonene egenskaper og teknikker for å gjenkjenne, forstå og håndtere egne og barnas følelser. Barnet først er en kompetanseutvikling for alle barnehagens ansatte, der treningen foregår over tid og kan understøttes, utvikles, og innarbeides i det daglige arbeidet med barnehagens barn og i samarbeid med gode kollegaer. Det utvikles også eget støttemateriell for arbeid på avdelingene.

Emosjonell og atferdsmessig støtte	Organisering av avdelingen	Støtte til læring og kognitiv utvikling
<ul style="list-style-type: none"><li>• Positivt klima</li><li>• Negativt klima</li><li>• Voksnes sensitivitet</li><li>• Ta barns perspektiv</li><li>• Veiledning og reguleringsstøtte</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Ledelse og veiledning</li><li>• Aktivitet og overganger</li><li>• Variasjon</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Tilrettelegging for læring</li><li>• Kvalitet på tilbakemeldinger</li><li>• Språkmodellering</li></ul>

## Bakgrunn for forskningen

Nyere forskning viser at det er relasjonskompetansen til barnehagens ansatte som betydning for barnas opplevelse av kvalitet. Dette tar FUS på alvor og ønsker derfor å forske på om kompetanseutviklingen til personalet bidrar til høyere kvalitet på den sosioemosjonelle støtten, læringsstøtten og avdelingens organisering.

## Målinger

Alle 49 barnehager vil bli målt før oppstart av kompetanseutviklingen. Dette baseres i hovedsak på spørreskjema til barnehageansatte og barnas foreldre, men også observasjoner av avdelingens personale. Forskningsspørsmålene fokuserer rundt de barnehageansattes evne til emosjonsregulering og emosjonelle responsivitet, i tillegg til det sosiale og emosjonelle klimaet i barnehagen. Etter endt forskning vil kompetanseutviklingen rulles ut i samtlige FUS barnehager.

Samarbeidspartnere for kompetansehevingen og forskningsprosjektet: Ansatte ved Psykologisk Institutt (PSI) ved Universitetet i Oslo (UiO), Fus as ved fagansvarlig Hege Cecile Eikeseth, og Kompetansetjeneste for tidlig innsats ved Hanne Holme, Elin Olsen Kallevik og Marit Bergum Hansen. Prosjektleder for forskningsprosjektet er førsteamanuensis Sophie Havinghurst ved PSI, UiO. Forskningsmedarbeider er Ida Tideman, PhD-stipendiat ved PSI, Uio.

Utsikten Vest er ikke med i dette forskningsprosjektet. Prosjektet ligner mye på utviklingsstøttende barnehager som vi har vært med på og fremdeles er med på gjennom Sandnes kommune. Vi vil derfor arbeide videre med utviklingsstøttende barnehager, for så å implementere Barnet først når det blir rullet ut til alle FUS barnehagene.





# BARNEHAGENS MÅL OG SATSINGER

## Hva er våre satsingsområder og hvorfor

Vi fortsetter vår satsing fra tidligere år med å jobbe prosjektbasert. Felles for hele barnehagen er fokus på pedagogisk arbeid gjennom prosjekter der de voksne skal være utviklingsstøttene for barna og støtte dem i deres lek og egenledelse. Felles tema for hele dette barnehageåret er: «Jeg, du og vi». Prosjektene på de ulike avdelingene vil være tilpasset barnas alder og medvirkning, men alle prosjektene vil være knyttet til felles tema som en rød tråd gjennom året.

I prosjektarbeid har barns nysgjerrighet og medvirkning en sentral plass, og barns lyst til å undersøke og utforske har betydning for våre pedagogiske valg. Prosjektarbeid er også et prosessorientert arbeid som ikke nødvendigvis har en begynnelse eller en slutt, men som handler om å følge dynamikken som oppstår mellom barna og temaet eller fenomenet barna er opptatt av. Ved å være i prosjekter får vi en unik mulighet til å drive skapende virksomhet sammen med barna der vi kan stimulere til læring og utvikling på mange områder i nær relasjon til barna.

## Overordna mål for satsingsområdene

Vårt hovedmål er at barna gjennom leken skal utvikle sitt potensiale og sine ferdigheter. Hvert barn skal bli den beste utgaven av seg selv. Vi ønsker å støtte barna i læring og utvikling på deres egne premisser, i lekens verden. Barna i Utsikten Vest skal huske barnehagetiden som en tid fylt med engasjerte og tilstedeværende voksne i en skapende hverdag.

## Barnehagens tiltak for å oppnå målene

Ett av tiltakene for å nå målene våre er å styrke personalets kompetanse i å skape gode og varierte lekemiljøer, både inne og ute. Vi har også pusset opp barnehagen innvendig for å legge et godt grunnlag for et fysisk godt læringsmiljø.

Et annet tiltak er å styrke personalets relasjonskompetanse. Vi vet gjennom nyere forskning av personalets evne til å skape gode relasjoner med barna er avgjørende for at barna skal oppleve trygghet, mestring og utvikling. Vi vil også jobbe videre med satsingen Utviklingsstøttende barnehager.

# BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

## OMSORG

I Utsikten Vest FUS handler omsorg både om relasjoner mellom personalet og barna, og omsorg barna imellom.

### Vi må ha voksne som:

- ✿ Er nærværende og engasjerte i det enkelte barns trivsel og utvikling.
- ✿ Er oppmerksomme og åpne overfor det unike hos hvert enkelt barn og det unike i situasjonen og i gruppen.
- ✿ Tilbyr barn et miljø preget av glede, humor, kreativitet og omtanke for fellesskapet.
- ✿ Gir barna varierende utfordringer ut fra hvert barns behov.
- ✿ Gir barna positiv oppmerksomhet.
- ✿ Gir barna klare og trygge tilbakemeldinger.
- ✿ Gir barna en følelse og opplevelse av å være betydningsfull.

I Utsikten Vest ønsker vi å jobbe bevisst med sosial kompetanse gjennom hele barnehageåret. Sosial kompetanse er utvikling av sosial handlingsdyktighet og utvikling av språk og kommunikasjon. Vi skal observere og ha oversikt over hva som rører seg i barnegruppa til enhver tid. Ved å samtale med barna, delta i lek og være gode rollemodeller vil vi være aktive i forhold til barnas sosialiseringssprosess. Barna skal gjennom hele barnehageåret lære om sosiale regler, ta og opprettholde kontakt med andre, vise hensyn og kunne sette seg inn i andres situasjon, en empatisk væremåte. Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av problematferd som diskriminering og mobbing. Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging på dette området. Sosial kompetanse er utvikling av sosial handlingsdyktighet, og utvikling av språk og kommunikasjon.



## LEK

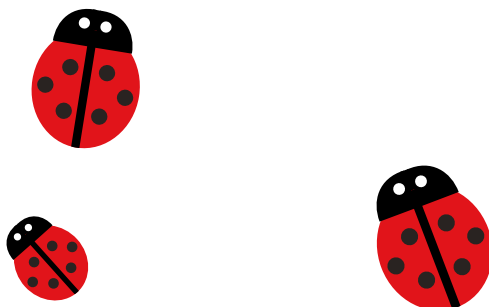
Vi tenker at barndommen skal være preget av lek og moro, og lek er følgelig det vi jobber mest med i barnehagen. Lek er meningsfylt for barn, og er et mål i seg selv. Samtidig er leken barnas viktigste arena for læring i barnehagen.

Egenledelse i lek og læring er FUS barnehagenes felles faglige plattform. Egenledelse beskrives ofte som «hjernes dirigent». Det er evnen til å være aktiv og selvstendig i en oppgave over tid, og er et felles begrep på funksjoner i hjernen som setter i gang og styrer det vi sier og gjør. Barn må bruke mange ferdigheter for å løse dagligdagse utfordringer, og egenledelse er avgjørende for å bruke egne ferdigheter så godt som mulig.

Lek har en sentral plass i FUS-barnehagene. Lek, og spesielt rollelek, er godt egnet til å utvikle egenledelsen. Vi som ansatte har en viktig rolle i barnas lek, som støttende voksne som kan starte eller opprettholde leken, utvide den eller inkludere flere barn. Ved å vise engasjement for leken viser vi at det som barna er opptatt av er viktig og verdifullt. I Utsikten Vest er vi lekekloke og glødende voksne som er tilstede i barnas lek.

## DANNING

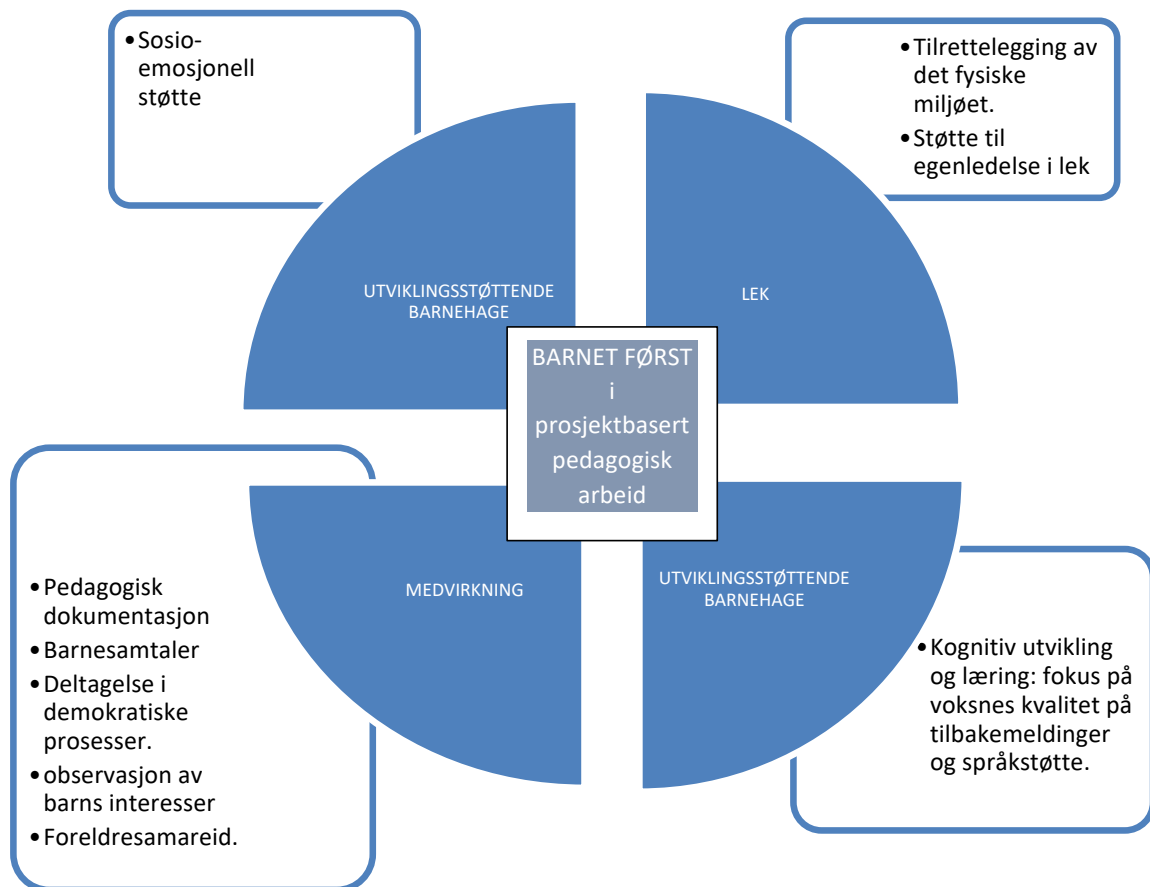
Danningsbegrepet er et omfattende og viktig begrep i barnehagen og barnets liv, danning skjer gjennom hele livet. Gjennom dannelsingsprosessen blir barnet utviklet og formet til akkurat det unike mennesket som bare det er. Barnets danning avhenger av mange faktorer. Den viktigste faktoren for at barnet skal utvikle seg til et menneske med et positivt selvbilde, som inneholder både en god selvfølelse og en god selvtilit, er gode relasjoner til andre mennesker. Som nevnt brukes leken til dette i Utsikten Vest FUS. Lekens muligheter tas vare på og følges opp av alle ansatte slik at leken blir hovedaktiviteten i barndommen og barnehagehverdagen til «Utsiktenbarna». **Vi vet at leken er livet i barndommen.** Å oppleve omsorg fra andre mennesker er viktig i dannelsen av selvet.



## LÆRING

I Utsikten Vest FUS fremmes et helhetlig læringssyn ved å ha fokus på prosesser. Ansatte legger vekt på barnas bidrag når tema og prosjekter skal utforskes og barna er svært deltagende i disse utforskningsprosessene. Vi legger også vekt på at barnas miljø skal fremme læring. Dette skjer både gjennom tilrettelegging av det fysiske miljøet, fokus på voksenrollen og språkmiljøet vi har på avdelingene. Vi sikrer også progresjon i prosessene barna deltar i ved å jobbe etter progresjonsplan for fagområdene.

For å kunne være en utviklingsstøttende barnehage, som veileder barnet i lek og egenledelse, har vi som nevnt valgt å jobbe i prosjekter sammen med barna. Felles fokus i skapende virksomhet (prosjekter) gir mulighet for avansert læring og begrepsutvikling hos barna.



## KOMMUNIKASJON OG SPRÅK

Både i utviklingsstøttende barnehage og egenledelse i lek og læring er kommunikasjon og språk essensielt. Personalet har derfor et sterkt fokus på hele tiden utvikle sin kompetanse innen språk og kommunikasjon. Vi har fokus på å være språklig aktive ansatte som i samtaler med barn stiller oppfølgingsspørsmål, har frem og tilbake vekslinger og stiller oppfølgingsspørsmål. Vi ber barna forklare hvordan de tenker og stiller åpne spørsmål. Selv- og parallellsnakk brukes som metode, og vi har fokus på å ha variert språkbruk.

Et av våre verktøy for å fremme kommunikasjon og språk er dialogisk lesning. Alle ansatte har fått kurs og veiledning i å jobbe med språkstimulering gjennom denne metoden fra Senter for flerspråklige barn og unge i Sandnes kommune. Kommunikasjon med barna i hverdagslivet i barnehagen er også gjenstand for de ansattes refleksjoner og evalueringer, f.eks. rundt måltidene og ved påkledning. Voksne skal være gode språkforbilder for barna ved å stimulere til utviding og turtaking i dialoger.





# BARNES RETT TIL MEDVIRKNING

Vi skal møte barna slik at de erfarer at det er rom for medvirkning ut i fra sine egne premisser. Medvirkning handler om å bli spurt, bli lyttet til og akseptert som kompetente og intensjonelle. Barna i Utsikten Vest FUS barnehage er viktige for oss og skal derfor få prege sin egen hverdag og barndom. Dette betyr at vi må være sensitive, støttende og lydhøre for det barna forteller og uttrykker til oss. Det enkelte barn må ha innflytelse på både hva som skal skje og hvordan det skal gjøres. Som voksne må vi la oss påvirke og godta at barna selv kan ha synspunkter på hva de har behov for.

Barna skal også få være medbestemmende; få komme med forslag og få være med å bestemme, for eksempel hvilke bøker som skal leses, hvor turen skal gå, materialer som skal brukes - og så blir det som de foreslår. Medbestemmelse er ofte forhandlinger der barna får opplevelse av innflytelse, men samtidig vil de oppleve at i et barnehagefelleskap blir det ikke alltid som de selv ønsker. Medbestemmelse innebærer at de voksne skal la seg påvirke.

Barna i Utsikten Vest FUS barnehage skal også få være selvbestemmende, dvs. bestemme selv og å ta egne valg. Å få muligheter til selvbestemmelse er viktig for å bli et menneske som tør å hevde egne meninger og stå imot gruppepress. Rom for selvbestemmelse er grunnleggende for å få mot til å leve sitt eget liv og følge sine egne tanker. Selvbestemmelse i vår barnehage er at barna kan velge handlinger selvstendig innenfor barnehagens muligheter. De får selv bestemme hva pålegg de vil ha på brødiskiva, hvem de skal leke med og hvilke aktiviteter de vil være med på.

Våre metoder for å jobbe med barns medvirkning er å ha mange smågrupper, å planlegge sammen med barna og at vi som voksne er i forkant av situasjoner slik at vi lettere kan tilrettelegge for barnas medvirkning.



# BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG

## Demokrati

I et av hovedmålene våre står det blant annet at barna skal vite at de har påvirkningsmulighet og de skal oppleve at innspillene deres teller. Barna i Utsikten Vest har voksne som involverer dem i prosjekter, arrangement og aktiviteter. Barna opplever direkte demokratiske prosesser gjennom f.eks. barnemøter. Personalet legger observasjoner av barnas lek og interesser til grunn for hvordan tema- og prosjektarbeid utvikler seg. Barna i Utsikten Vest skal også oppleve å ha medvirkning i konkrete her-og-nå situasjoner. Det vil si at vi voksne i barnehagen er observante på barnas ønsker og behov i hverdagssituasjoner. Hvor skal vi på tur? Hva skal vi leke? Hva ønsker barnet å spise?

## Mangfold og gjensidig respekt

Ved å ha fokus på lek gir vi god grobunn til at barnas egen kulturskaping kan blomstre. Barna i Utsikten Vest FUS representerer mange kulturer. Barnas egen kulturskaping og lek fremmer kommunikasjon på tvers av kulturer og knytter fellesskapet sammen. Ved at vi markerer de forskjellige høytidene og tradisjonene som er representert på avdelingene er vi med på å legge til rette for at barna får oppleve et kulturelt mangfold. Gjennom drama, musikk, formingsaktiviteter og fortellinger fra forskjellige kulturer får barna oppleve det positive ved forskjellighet. Barna får gjennom prosesser som viser andre tradisjoner, familiekonstellasjoner og kulturer utvidet sin kunnskap om andre mennesker. I Utsikten Vest leker vi oss også med det språklige kulturelle mangfoldet som er representert i barnehagen. For eksempel; Hvordan sier vi «hei» eller teller til ti på de forskjellige språkene. Dette synliggjøres i barnehagens planer samt annen pedagogisk dokumentasjon i barnehagens rom. Vi legger også vekt på å bruke nærmiljøet. Disse prosessene bidrar til barnehagen som en kulturarena samt til dannelsen av å bli demokratiske, inkluderende mennesker med gode mellommenneskelige verdier som nestekjærlighet, solidaritet, toleranse og respekt.

## Likestilling og likeverd

I Utsikten Vest FUS barnehage skal alle barn gis samme muligheter uavhengig av funksjonsnivå, alder, kjønn og familiebakgrunn. Barna skal få oppleve at de selv og alle i barnegruppen er betydningsfulle for fellesskapet. I Utsikten Vest FUS jobber vi med likestilling, inkludering og likeverd ved kontinuerlig å reflektere over egen praksis og holdninger i forhold til barnas kjønn, alder og kultur.

## Bærekraftig utvikling

Det er fremtidens generasjon som er våre barnehagebarn. Vi må lære barna å ta vare på seg selv, hverandre og naturen for at vi skal få et mer bærekraftig samfunn. Barn skal forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtidige generasjoner.

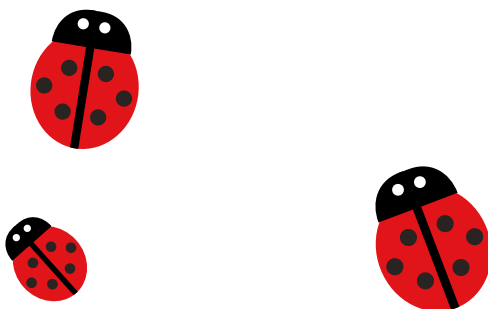
Når vi er på tur i nærområdet plukker vi plastsøppel, og vi tenker over vårt eget plastforbruk. Vi resirkulerer plast, glass og blikkbokser. Vi skal lære barna å ta vare på det vi har og bruke utstyr, leker og klær om igjen. I desember vil vi ha en omvendt julekalender der barna gir klær og leker, som de ikke bruker lenger, til barn som trenger det mer.

Vi skal gi barna naturopplevelser som gir barna tilhørighet til naturen ved turer i nærmiljøet. Det blir stadig vanskeligere forhold for mange insekter å finne seg et egnet bosted. Dette blant annet fordi menneskene på mange måter fjerner insektenes naturlige bosteder. Dette kan vi hjelpe til med ved at vi lager insektshotell i barnehagen. Gjennom å dyrke noen av våre egne grønnsaker og urter, får barna også en forståelse av at vi kan nyttiggjøre oss av og høste av naturen.

## Livsmestring og helse

I Utsikten Vest FUS har alle ansatte kunnskap om mobbingens dynamikk gjennom undervisning/kursing av fagpersonell. Dette gjør at mobbing kan forebygges og oppdages tidlig. Vi har alltid tema følelser og vennskap de første månedene hvert barnehageår. Å vite hvor grensene går for egen og andres kropp må læres. Også her har de ansatte fått opplæring i hvordan en skal kommunisere med barn om disse grensene. Dette hjelper oss i å forebygge og oppdage omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep.

Alle FUS-barnehager har et bevisst forhold til mat og måltider, Smartmat. Vi serverer sunn og variert mat laget fra bunnen av og har frukt og grønnsaker til alle måltider. Vi ser på måltidene som en pedagogisk arena der vi kan ha det hyggelig sammen, og samtidig lære om hva som er sunn mat og bra for kroppen. Mat og måltider er også noe vi skal jobbe mer med dette året, for å skape større bevissthet hos personalet vedrørende mat og måltider.



# BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

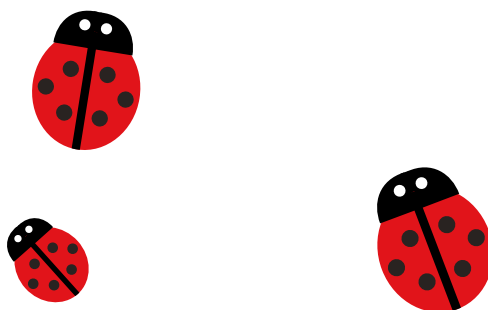
Kommunikasjon, språk og tekst	Vi vil jobbe med dette fagområdet gjennom å vektlegge opplevelser og erfaringer i hverdagen
<b>1-2-åringene</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Prosessmål:</b> Barna skal oppleve et rikt språkmiljø, både verbalt og kroppslig.</li></ul>	<b>Vi vil arbeide med å nå målet ved å ha fokus på følgende:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Lesegrupper, sanger, dikt, rim og regler, tulle og tøyse med språket, samlingsstunder med konkrete.</li></ul>
<b>2-3-åringene</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Prosessmål:</b> Vi lytter, observerer og gir respons i gjensidig samhandling med barn og voksne.</li></ul>	<b>Vi vil arbeide med å nå målet ved å ha fokus på følgende:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Øve seg på spill, la barna være med på tekstskaping, barna får kjennskap til noen av de mest kjente folkeeventyrene. Lese- og spillgrupper</li></ul>
<b>3-4-åringene</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Prosessmål:</b> Barna skal støttes i sin videre utvikling av begrepsforståelse. Ved at voksne bruker et variert ordforråd, skal barna få et rikere språk. Barna skal bli kjent med bøker, sanger, bilder, medier med mer.</li></ul>	<b>Vi vil arbeide med å nå målet ved å ha fokus på følgende:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Bli kjent med «min bokstav». Til temaarbeid velger vi fokusord, sanger og fortellinger. Barna blir kjent med at internett kan være en kilde til informasjon. Lese- og spillegrupper</li></ul>
<b>4-5-åringene</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Prosessmål:</b> Barna får hjelp til å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer, til å løse konflikter og til å skape positive relasjoner i lek og annen samhandling.</li></ul>	<b>Vi vil arbeide med å nå målet ved å ha fokus på følgende:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Vi bruker «Steg for Steg». Dramatisering. Barna er med på å skrive dagrapporter. Lese- og spillegrupper</li></ul>
<b>5-6-åringene</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Prosessmål:</b> Barna skal få et positivt forhold til tekst og bilde som kilde til estetiske opplevelser og kunnskaper, samtaler og inspirasjon til refleksjoner og nyskaping. Barna skal lære å lytte til lyder og rytmer i språket og bli fortrolige med symboler som tall og bokstaver.</li></ul>	<b>Vi vil arbeide med å nå målet ved å ha fokus på følgende:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Førskolegruppe. Barna leker seg med tøyse- og rimord. Barna er i et miljø der tall og bokstaver blir visualisert. Barna lager egne fortellinger og vitser/gåter. Lese- og spillegrupper</li><li>• Medbestemmelsesmøter i forbindelse med arrangementer og aktiviteter i barnehagen.</li></ul>



Kropp, bevegelse mat og helse	Vi arbeider med dette fagområdet gjennom å vektlegge opplevelser og erfaringer i hverdagen.
<p><b>1-2-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Prosessmål:</b> Vi skal gi barna opplevelser som bidrar til at de får positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Enkel personlig hygiene, f.eks. vaske hender før måltid. Gi barna mulighet til allsidige bevegelser både ute og inne. Turer og tilstrekkelig hvile. Lære ord og begreper om kropp.</li> </ul>
<p><b>2-3-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Prosessmål:</b> Vi skal gi barna gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og erfaringer.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Turer litt lenger bort fra barnehagen. Føre barna gjennom prosesser der de får bruke alle sansene sine.</li> </ul>
<p><b>3-4-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Prosessmål:</b> Barna skal få mulighet til å videreutvikle sin kroppsbeherskelse, grovmotorikk og finmotorikk, rytme og motorisk følsomhet.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kunnskap om kroppen.</li> <li>• Førstehjelp. Lage mat. Legge til rette for og skape gode matopplevelser. Turer som gir kroppslige utfordringer. Bevegelse til musikk. Finmotoriske aktiviteter: F.eks. perle og pusle.</li> </ul>
<p><b>4-5-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Prosessmål:</b> Vi skal gi barna erfaringer som bidrar til at de utvikler glede ved å bruke naturen til utforsking og kroppslige utfordringer og får en forståelse av hvordan vi bruker og samtidig tar vare på miljøet.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Turer som har et klart mål om å utforske noe i naturen. F.eks. å lete etter småkryp, vårtegn, blomster o.l.</li> </ul>
<p><b>5-6-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Prosessmål:</b> Vi skal bidra til å skape forståelse og respekt for egen og andres kropp og for at alle er forskjellige. Vi skal gi barna kunnskap om menneskekroppen og forståelse for betydningen av gode vaner og et sunt kosthold.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ha fokus på hva som sunn og usunn mat. Ha fokus på det positive ved forskjellighet hos mennesker.</li> </ul>



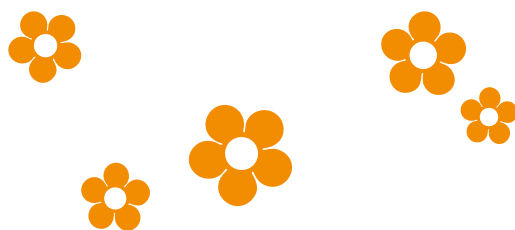
Kunst, kultur og kreativitet.	Vi arbeider med dette fagområdet gjennom å vektlegge opplevelser og erfaringer i hverdagen.
<p><b>1-2-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna opplever tilstedeværelse av kunst og kultur. De lærer å erfare gjennom alle sine sanser.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Utforskende maleaktiviteter. Bli kjent noen av de mest kjente folkeeventyrene. Dramatisering. Bli med på eventyrfest i barnehagen.</li> </ul>
<p><b>2-3-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: At barna tar i bruk fantasi, kreativ tenking og skaperglede.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Fortellersamlinger, ulike formingsaktiviteter, bli kjent med noen instrumenter.</li> </ul>
<p><b>3-4-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Gi barna anledning til å bli kjent med et mangfold av tradisjoner og kunst- og kulturuttrykk fra fortid og samtid.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Få delta aktivt i aktiviteter rundt bruk av forskjellige musikksjangere. Fokus på å variere formingsmaterialene, naturmaterialer og gjenbruk. Dramatisere for tilskuere.</li> </ul>
<p><b>4-5-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna får hjelp til å utvikle sine evner til å bearbeide og kommunisere inntrykk og selv gi varierte uttrykk gjennom skapende virksomhet ute og inne.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Uttrykke inntrykk ved hjelp å skapende kreative aktiviteter. Oppleve at uttrykkene blir dokumentert og reflektert over.</li> </ul>
<p><b>5-6-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal utvikle elementær kunnskap om virkemidler, teknikk og form for å kunne uttrykke seg estetisk i visuelt språk, musikk, dans og drama. Barna skal få oppleve at kunst, kultur og estetikk bidrar til nærhet og forståelse.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Uttrykke inntrykk gjennom forming, dramatisering og musikk. Fokus på grafiske uttrykk.</li> </ul>



Natur, miljø og teknologi	Vi arbeider med dette fagområdet gjennom å vektlegge opplevelser og erfaringer i hverdagen.
<p><b>1-2-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal få gjøre erfaringer via alle sine sanser.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Være ute i allslags vær. Få være i naturen. Være med på kildesortering</li> </ul>
<p><b>2-3-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal få oppleve naturen og få anledning til å undre seg over naturens mangfoldighet.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bli kjent med de forskjellige årstidene. Bli kjent med de vanligste gårdsdyrene.</li> </ul>
<p><b>3-4-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal få oppleve glede ved å ferdes i naturen og få grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bli kjent med naturens kretsløp, utforske insekter. Oppleve internett som en kilde til informasjon.</li> </ul>
<p><b>4-5-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal få erfaringer med og kunnskaper om dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet og betydning for matproduksjonen. Barna skal få gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til alle årstider.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Barna får oppleve naturens sammenhenger gjennom årstidene. Så blomster og grønnsaker. Lage mat ute.</li> </ul>
<p><b>5-6-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal få erfaringer med hvordan teknikk kan brukes i leken og i hverdagslivet.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Barna får erfare fysiske eksperimenter. Får utforske fysikk og teknikk. Lager bål. Får utforske ikt og delta i hele dokumentasjonsprosesser.</li> </ul>



Antall, rom og form	Vi arbeider med dette fagområdet gjennom å vektlegge opplevelser og erfaringer i hverdagen.
<p><b>1-2-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal erfare rom og form gjennom alle sine sanser.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Praktiske erfaringer og fokus på romforståelse. Hører matematiske begreper i dagligtalen.</li> </ul>
<p><b>2-3-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal erfare ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lek med geometriske former, er med på sortering, blir kjent med tallord gjennom dagligtalen.</li> </ul>
<p><b>3-4-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal erfare, utforske og leke med form og mønster.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bli kjent med tallsymbolene, deltar regelmessig i spillgrupper, det blir lagt til rette for konstruksjonslek.</li> </ul>
<p><b>4-5-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal få erfare plassering og orientering og på den måten utvikle sine evner til lokalisering.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Sporleker inne og ute.</li> </ul>
<p><b>5-6-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal få tilegne seg gode og anvendbare matematiske begreper.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Være i prosesser som gir erfaring av mengder og tall samt kjennskap til standardiserte begreper som dl., liter, cm., og meter. f.eks ved matlaging og turer.</li> </ul>





Etikk religion og filosofi	Vi arbeider med dette fagområdet gjennom å vektlegge opplevelser og erfaringer i hverdagen.
<p><b>1-2-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Tid og rom for undring.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bruke «Steg for steg» til å synliggjøre forskjellige følelser. Er med på tradisjonelle samlinger til jul og påske.</li> </ul>
<p><b>2-3-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal arbeide med å tilegne seg samfunnets grunnleggende holdninger og verdier.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Deltar i jul- og påskeforberedelser. Deltar i felles aktiviteter på avdelingen som krever samhandling.</li> </ul>
<p><b>3-4-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Ved at det gis anledning og ro til undring, tenking, samtaler og fortellinger skal barna få anledning til å erfare at grunnleggende spørsmål er vesentlig.</li> <li>• Barna skal få innsikt i kristne grunnverdier og deres plass i kulturen.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Deltar på barnemøter som angår barnehagehverdagen. De voksne legger til rette for etiske refleksjoner sammen med barna. Får høre jule- og påskefortellingen. Delta på julespill i kirken.</li> </ul>
<p><b>4-5-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal lære å utvikle toleranse og respekt for hverandres bakgrunn, uavhengig av kulturell og religiøs tilhørighet. Barna skal få kjennskap til kristne høytider og tradisjoner. Barna skal få kjennskap til tradisjoner knyttet til høytider i religioner som er representert i barnegruppa.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Deltar på julevandring. Får høre om andre mennesker, tradisjoner og kulturer i verden og som er representert i barnegruppa.</li> </ul>
<p><b>5-6-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal bli kjent med etikk, religion og filosofi som en del av kultur og samfunn.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Deltar på medbestemmelses møter angående arrangement i barnehagen.</li> </ul>

Nærmiljø og samfunn	Vi arbeider med dette fagområdet gjennom å vektlegge opplevelser og erfaringer i hverdagen.
<p><b>1-2-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal bli kjent med og delta i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Turer utenfor barnehagen.</li> <li>• Barna skal oppleve reell innflytelse i «her og nå situasjoner». Delta i brannvernuka og på barnehagedagen.</li> </ul>
<p><b>2-3-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal lære at alle mennesker, uansett erfaringer og forutsetninger, inngår i og bidrar til barnehagens fellesskap.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Barna skal oppleve å følge andres ønsker ved f.eks. samtale rundt hvor turer i nærmiljøet skal gå, hvilken bok som skal leses o.l. Det skal også reflekteres sammen med barna rundt egen og andres familier.</li> </ul>
<p><b>3-4-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal utvikle tillit til egen deltagelse og mulighet for påvirkning av fellesskapet. De skal utvikle forståelse for ulike tradisjoner og levesett.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Delta på barnemøter, fellessamlinger, tilbedelser av måltider o.l</li> <li>• Deltar i felles kommunal «ryddeuke» på våren.</li> </ul>
<p><b>4-5-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal bli kjent med historiske endringer i lokalmiljø og samfunn samt personer steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Deltar i aktiviteter som handler om «før i tiden». Leker med tema trafikk. Besøker andre barnehager og skoler i nærmiljøet.</li> </ul>
<p><b>5-6-åringene</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prosessmål: Barna skal bli kjent med at samene er Norges urbefolkning, og få kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv. Kjennskap og betydningen av barnekonvensjonen.</li> </ul>	<p><b>Vi skal arbeide med å nå målene gjennom å fokusere på følgende:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Er med på forberedelser av FN- dagen. Hør samiske fortellinger, sagn og hverdagsliv som tema i forkant av samenes nasjonaldag.</li> </ul>

# PLANLEGGING, DOKUMENTASJON OG VURDERING

## Planlegging

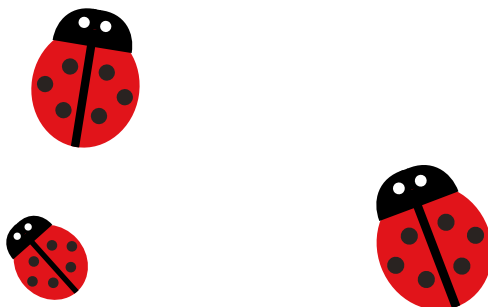
Planlegging er en viktig del av det pedagogiske arbeidet i barnehagen. I Utsikten Vest FUS planlegger vi for å sikre at det skal være god kvalitet i det pedagogiske tilbudet vi gir barna. Planlegging sikrer også at vi driver barnehagen etter de føringene som lovverket gir oss og de målene vi har satt for akkurat vår barnehage. Våre arenaer for planlegging er planleggingsdager, personalmøter, avdelingsmøter og ledermøter.

## Dokumentasjon

Dokumentasjon av barnehagens arbeid danner utgangspunkt for drøfting av nye planer og utvikling av virksomheten. Dokumentasjon gir også informasjon til tilsynsmyndighet (kommunen), eiere, foresatte og andre samarbeidspartnere om at planer gjennomføres. Vi dokumenterer gjennom dagrapporter og bilder på MyKid, prosjektbeskrivelser og diverse dokumentasjon som henger på avdelingene (bilder, tekster, barnas egne arbeider o.l.) Vi har også egen Facebookside.

## Vurdering

Vurdering og evaluering er en viktig forutsetning for god planlegging og utvikling av barnehagens innhold. Vi må hele tiden se, tolke og forstå relasjoner og samspill som utgjør barnehagens daglige virksomhet. Vi må vurdere hvordan vi skal komme videre og vektlegge det som er bra og endre det som er uheldig. Vi har årlige undersøkelser hvor foreldre får mulighet til å komme med sin vurdering av arbeidet i barnehagen. Observasjon av barna i hverdagen og samtaler med foreldre og barn ligger også til grunn for vurderingen av arbeidet vi gjør. For å sikre kontinuerlig vurdering bruker vi kvalitetskrysset etter aktiviteter, prosjekter og tilstelninger i barnehagen. I kvalitetskrysset vurderer vi hva som er bra og hvorfor, og hva vi bør gjøre annerledes og hvordan.





# SAMARBEID OG OVERGANGER

## Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnas foresatte er en viktig ressurs for oss i Utsikten Vest. Et godt foreldresamarbeid er en forutsetning for å kunne møte barna på deres individuelle behov, det er foreldrene som kjenner barna best. I foreldresamtalene snakker vi om barnets utvikling og trivsel. Det er alltid barnets beste som skal være utgangspunktet for avgjørelser som blir tatt av foreldre og personal angående barnet. Vi har også andre arenaer der foreldre og personal møtes. Hente- og bringesituasjonen er en svært viktig arena for daglig kontakt mellom ansatte og foreldre. Diverse arrangement i løpet av året gir også muligheter for ansatte og foreldre til å treffes. Foresatte til alle nye barn har oppstartssamtale i etter ca.14 dager. Det blir gjennomført ekstra foreldresamtaler i løpet av året dersom foresatte eller barnehagelærerne kjenner behov for det. Alle foresatte får tilbud om to foreldresamtaler i løpet av barnehageåret.

*For å sikre samarbeidet med barns hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg. Foreldrerådet består av foreldrene/foresatte til alle barna og skal fremme fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.*





(Barnehageloven § 4)

Foreldrerådsmøte holdes en gang i året, dette møtet arrangeres på høsten. Foreldrerådet blir spurt i aktuelle saker ved hjelp av brukerundersøkelser om drift og fellesinteresser. Vi har brukerundersøkelser der foreldre kan komme med kommentarer og ønsker.

*Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontakt skapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene. Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget.*

(Barnehagelovens § 4)

**Hos oss består Samarbeidsutvalget av 1 forelder fra hver avdeling, daglig leder representerer eier og fra personalet møter 1 ansatt fra hver avdeling. Alle medlemmene av SU skal skrive under på taushetserklæring som blir oppbevart i barnehagen. SU sine oppgaver:**

-  SU drøfter, samkjører og avgjør saker som er meldt inn fra foreldre, personalet og eier.
-  SU skal være med på drøftinger og legge føringer for barnehagens mål og planarbeid.
-  SU skal være med å godta barnehagens årsplan.
-  SU skal holdes orientert av daglig leder om barnehagens økonomiske rammer som matpenger og foreldrebetaling, budsjett og personalsituasjon.



## Tilvenning

I Utsikten Vest har vi laget en egen standard for hvordan tilvenning til barnehagelivet skal være. I denne standarden er viktigheten av å ha en nær og trygg primærkontakt gjennom hele barnehagelivet ilagt stor vekt. Vi legger vekt på at tilvenningen skal skje i takt med det enkelte barns behov, både barn og foresatte skal oppleve en trygg og god tilvenningsperiode. De ansatte skal være følelsesmessig tilstede for barnet og speile det enkelte barn på dets behov. I Utsikten Vest FUS vet alle voksne at den trygge basen hos en voksen omsorgsperson er en forutsetning for barnets deltakelse i lek og læring.

## Overganger innad i barnehagen

Vi er obs på at det å begynne i en ny avdeling er en stor hendelse i barnets liv. Når barn skal over fra liten til stor avdeling begynner vi tilvenningen før sommerferien. Barna deltar på diverse aktiviteter, turer og måltider på stor avdeling, sammen med en trygg voksen. Vi har også her utarbeidet en standard for hvordan overgangen skal være.

## Overgang barnehage skole

Vi har førskolegruppe med de barna som skal begynne på skolen.

### Mål for overgangen:

- ✿ Barna skal styrkes i at de er de eldste i barnehagen og snart står foran en ny overgang i livet. Som gruppe og enkeltbarn skal de få opplevelser og erfaringer som forbereder dem til skolestart.
- ✿ Barnet blir kjent med skolen
- ✿ Barnehagetiden avsluttes på en god måte og skolen blir forberedt til å ta imot barnet.

### Metoder:

- ✿ Ulike skoleforberedende aktiviteter i barnehagen, etter årshjul for førskolebarna.
- ✿ Besøke skolen/SFO både til inviterte arrangement og turer til skolens uteområde i løpet av året.
- ✿ Felles tur/aktivitetsdag med andre førskolebarn fra de andre barnehagene på Bogafjell.
- ✿ Møter/samtaler etter oppsatt årshjul mellom ansatte i barnehagen, ansatte i Bogafjell skole samt helsesøster på skolen.

## Samarbeid med andre instanser

### ✿ Helsestasjonen:

Helsesøster plikter å ta kontakt med barnehagen dersom barnet trenger tilrettelegging i forhold til språkutvikling. Barnehagen og helsesøster samarbeider også innenfor andre områder. Helsesøster må ha samtykke fra foreldrene. Helsesøster medvirker også i forbindelse med overføringsmøter til skolen.

### ✿ Ressurshelsestasjonen:

Vi kan formidle kontakt mellom foreldre og ressurshelsestasjonen. Ressurshelsestasjonen driver familieveiledning, kurs for foreldre o.l. Her kan du ta kontakt med fagpersoner dersom du er bekymret for noe.

### ✿ Skolene i nærmiljøet:

Vi har overføringsmøte med skolen angående barn som skal begynne på skolen, der foreldrene har gitt sitt samtykke til at vi overfører informasjon.

### ✿ Barnevernstjenesten:

Barnehagen er behjelpelig med å knytte kontakt mellom foreldre og barnevernet. Barnehagen har plikt til å sende bekymringsmelding til barnevernet dersom de opplever at barn utsettes for omsorgssvikt og plikt til å gi tilbakemelding om hvordan vi opplever barnet etter forespørsel fra barnevernet.

### ✿ Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PPT):

Barnehagen kan i samråd med foreldrene henvise barnet til PPT. Dette kan være i forhold til utfordringer barnet har med språk, sosiale utfordringer, motorikk m.m. Barnehagen kan rådføre seg eller få veiledning fra Fagteamet angående enkeltbarn eller barnegrupper.

### ✿ Styrket barnehage:

Barn som har spesielle behov kan få tildelt ekstra støttetimer til oppfølging. Det skilles mellom støttetimer i form av ekstra ansatt og spesialpedagogisk hjelp i form av en utdannet spesialpedagog.

### ✿ Senter for flerspråklig barn og unge:

Barn som er tospråklige kan få tildelt tospråklig assistent noen timer pr.uke. Senteret har en del materiell som kan lånes og tilbyr barnehagen kurs.



**Kontaktinfo:**

Utsikten Vest FUS barnehage as

Bogafjellbakken 90

4324 Sandnes

Tlf: 40854714

Epost: [dl.utsiktenvest@bhg.no](mailto:dl.utsiktenvest@bhg.no)

[www.fus.no/utsiktenvest](http://www.fus.no/utsiktenvest)



Utsikten Vest